

J. N. D. N. J. C.
DISPUTATIO THEOLOGICA
DE
VITA
RENATORUM
IN FIDE,

Ad Locum Apostoli Pauli

Galat. Cap. II. vers. 20.

Quam,

Adjuvante DEO Triuno,

P R Æ S I D E

VIRO Maximè Reverendo, Amplissimo atq; Excellentissimo

D O M I N O

BERNHARDO WAGNERO,

SS. Theol. Doct. & Prof. Publ. Celeberrimo,

Capit. ad Div. Thom. Canonico, & Ecclesiae Dignissimo,

Fac. Theol. h. t. DECANO Spectabili:

Dn. Patrono, Fautore & Praeceptore suo, omni

Pietatis cultu & animi submissione semper Amando

& Honorando,

In Alma Argentoratensium Universitate,

Publico Eruditorum Examine exponet

PHILIPPUS DANIEL FREZBERG

Landavia - Alsatus.

Ad diem 5 Mens. Martii Anno M DCC 17.

Horis locoque consuetis.

Coll. diss. A
229, 16

ARGENTORATI,
Typis JOHANNIS FRIDERICI SPOOR.

20.

L. J. S. P. 17

Diss. A. 229, (16)

PERILLUSTRI ET GENEROSISSIMO
BARONI AC DOMINO
DN. FRIDERICO JACOBO

L. B. & Domino à *Sledtenstein*/r.

Domino suo Clementi.

Ut &

TRIGÆ,

*Proavita Stirpis Nobilitate, Animi Generositate,
Munerum Gravitate & Amplitudine Maxime Conspicua,*

DN. PHILIPPO JACOBO

Bolk/ ab *Altenau*/

Reg. Maj. Gall. Magistro quondam Equitum Fortissimo.

DN. GUILIELMO FRIDERICO

à *Dormenk*/

Collegii XV viralis Reip. Argent. Assessori Gravissimo.

DN. PHILIPPO JACOBO

à *Rippenheim*/

in Laudatissima modò Rep. Senatus Majoris Assessori
Meritissimo, Hospiti suo per quadriennium & quod
excurrit Beneficentissimo.

Dominis suis Gratosus & Patronis Magnis

Dissertationem hanc Theologicam

Æternum Venerationis suæ monumentum

& debitæ Gratiitudinis pignus esse

voluit & debuit

Perillustrium Eorundem Nominum

Observantissimus & Perpetuus Cultor

PHILIPPUS DANIEL *Treiber*/ Respondens,

Proœmium.

Aulus, sanctus ille CHRISTI Apo-
stolus, divinæ Gratia & beneficiorum
nobis exhibitorum summam proposi-
turus, in Epistola ad Ephesios Cap. II.
v. 4. & 5. *DEUS*, ait, *qui dives est miseri-*
cordia, propter multam charitatem suam
qua dilexit nos, etiam cum in peccatis esse-
mus mortui, cum CHRISTO nos vivificavit.

Summam hominum miseriam indicat, quando *in peccatis* eos
mortuos fuisse scribit, cujus miseriam causa non certe *DEUS*, sed
Diabolus fuit. Ille enim hominem ad Divinam suam imagi-
nem & ad vitam, in perfecta justitia & sanctitate creavit; hic
vero uti peccati, ita quoque mortis auctor homini extitit, suis-
que mendaciis ita eum decepit, ut Creatore deserto, verbo-
que ejus spreto, eo infelicitatis prolapsus sit, ut cum justitia ori-
ginali & imagine Divina vitam quoque ad quam conditus erat
amitteret, & vim divinæ comminationis: qua die ex arbore
hac comederitis morte moriemini: infelici eventu experiretur.
Miserrimus ille est, qui, quando bene & hilariter vivere posset,
vitam temporalem cum morte commutare jubetur: sed longe
miserior ille, qui præter mortem temporalem etiam spiritualem
& æternam quoque, id est, Summi Boni defectum, & una sum-
mi mali sensum experiri cogitur. Qua miseria cum totum ge-
nus humanum, Adami lapsu, involutum fuerit, nullum certe
majus illi beneficium obtingere potuisset, quam hoc ipsum,
quod in allegatis verbis Apostolus commemorat, aitque,
DEUM, nos, cum in peccatis eramus mortui, cum *CHRISTO*
vivificasse, vitamq; in Adamo infeliciter amissam, in *CHRISTO*
feliciter restituisse. Si vero in hoc mundo illi, qui præsentis
A mortis

mortis supplicio, insperata iudicis gratia eripitur, vitæ racens sibi donatæ sensu & suavitate nihil esse potest delectabilius: ita quoque nobis & Christianis omnibus, Vitæ, Divina Gratia in Christo nobis restitutæ pia meditatione nihil debet esse jucundius, quippe qui, cum antea in peccatis eramus mortui, nunc in CHRISTO vivificati, lata voce, singuli Divini beneficii magnitudinem deprædicare, & cum Apostolo dicere possumus: *Vivo, non tamen Ego, sed vivit in me CHRISTUS. Quod enim nunc vivo in carne, illud vivo in fide Filij DEI, qui me dilexit & tradidit semetipsum pro me.* Hoc, certe, animo est Vir Juvenis Præcellens & Doctissimus Dominus Philippus Daniel Treiberus, Landaviensis, Sacrosanctæ Theologiæ Studiosus industrius, quippe qui cum profectuum suorum Theologorum publicum specimen edere secum constituisset, hoc ipsum thema, *de Vita Renatorum in fide*, sibi excolendum sumsit: Cui propterea non modo de laudabili proposito ex animo gratulamur, sed porro quoque DEUM Ter Optimum Maximum precamur, ut studiis ipsius & laboribus ita benedicat, ut ad Divini sui Nominis Gloriam, Ecclesiæ ædificationem, Patriæ ornamentum, proprium denique emolumentum feliciter succedant.

§. I.

ARgumentum quod, DEO clementer adjuvante, tractaturi sumus, agit *de Vita renatorum in fide*, estque omnino ita comparatum, ut præcipuum orthodoxæ doctrinæ & veræ pietatis punctum contineat: propterea operam dabimus, ut perspicua brevitate & simplicitate illud proponamus, eumque in finem notabile Sacræ Scripturæ dictum seligemus, ad quod, tanquam ad normam, tractationem componamus: descriptum illud extat in Epistola ad Galatas II. versu 20. his verbis: *ζῶ ἢ, ὅτι ἐπὶ ἐγὼ, ζῆ ἢ ἐν ἐμοὶ χριστός. Ὁ ἢ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ ἐν πίστι ζῶ τῆ ἢ υἱοῦ ἢ Θεοῦ, ἢ ἀγαπήσαστος με, ἢ ἠποθνήσκοντα ἐαυτὸν ὑπὲρ ἐμῶν.* *Vivo autem,* (ita Versio Schmidiana habet) *non amplius ego: sed vivit in me Christus. Quod vero nunc vivo in carne, in fide vivo, qua (est in) Filium DEI, qui dilexit me, & tradidit seipsum pro me.* Vulgata sic reddit: *Vivo autem, jam*

non

non ego; vivit vero in me Christus. Quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo Filij DEI, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Beza ita transtulit: *Vivo autem, non amplius ego; sed vivit in me Christus. & vitam quam nunc vivo in carne, vivo per fidem Filij DEI, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.* Addemus etiam B. Lutheri Versionem Germanicam, utpote verbis emphaticis conceptam, hunc in modum: **Ich lebe aber / doch nun nicht ich / sondern Christus lebet in mir / denn was ich jetzt lebe im Fleisch / das lebe ich in dem Glauben des Sohns Gottes / der mich geliebet hat / und Sich selbst für mich dargegeben.** In textu Græco nulla varians lectio occurrit, sive in Curcellæana sive in Oxoniensi editione annotata, habemus itaque textum originalem purum & ab omni corruptionis suspicione liberum. Versiones etiam parum inter se discrepant, poteritque una cum altera ad sensus declarationem conferri: quare sine ulterioribus ambagibus ad loci nostri rei que in eo comprehensæ expositionem accedimus, *primo*, verborum sensum evoluturi, *secundo*, porismata nonnulla inde deducturi.

§. 2. Quod itaque *I. verborum sensum* attinet, ad eundem perspicue proponendum observamus, duo imprimis in verbis nostris contineri, *primo*, nempe, Apostoli *assertionem*, qua se vivere & vitæ spiritualis participem esse profitetur, illis verbis, quando dicit: *ζῶ ἢ, Vivo autem. Ich lebe aber.* *Secundo* Assertionis hujus *declarationem*, in verbis sequentibus, in quibus *primo* indicatur, *vita* qua Apostolus se vivere dixit *Origo & Constitutio* in istis verbis: *ὅτι ἐν ἐγώ, ζῆ ἢ ἐν ἐμοὶ Χριστός.* *non amplius ego, sed vivit in me Christus. doch nun nicht ich / sondern Christus lebet in mir.* *Secundo*, *Tempus* ejusdem, quod est tempus præsentis seculi, juxta verba sequentia: *ὁ ἢ νῦν ζῶ ἐν σαρκί,* *Quod vero nunc vivo in carne. denn was ich jetzt lebe im Fleisch.* *Tertio*, *Medium*, per quod vita qua vivere se dixit Apostolus sibi communicatur, quod est *Fides in Filium DEI*, secundum ista verba: *ἐν πίστι ζῶ τῆ ἢ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,* *in fide vivo qua est in Filium DEI. das lebe ich in dem Glauben des Sohns Gottes.* *Quarto* denique *medij* hujus, quod *fides* est, *expositio* subjungitur, tum

quoad *Objectum* quod apprehendit, tum quoad *actum* ipsi proprium quo nimirum *Objectum* hoc suum apprehendit & eadem tanquam firmo fundamento innititur, in verbis illis, *in fide vivo qua est in Filium DEI*, & subsequentibus: *ὁ ἀγαπήσατός με, ὃς ὑπὲρ ἐμοῦ ἑαυτὸν παρέδωκεν*, qui dilexit me, & tradidit seipsum pro me. der mich geliebet hat/ und Sich selbst für mich dar gegeben. De singulis hisce partibus nunc ordine agemus.

§. 3. Et quidem, primo, quod illa verba attinet: ζῶ ἢ, *vivo autem*, ea Pauli assertionem, qua se vivere affirmat, in se continere diximus, idque etiam facile apparet. Monenda tamen hic aliqua sunt, quæ partim ad *connexionem* horum verborum cum antecedentibus, partim ad *vitam* de qua Apostolus loquitur, partim etiam ad *assertionem ipsam* spectant. *Connexio* cum antecedentibus particula, ἢ, *autem*, indicatur. Dicit nimirum in versu præcedente Apostolus: *Per legem legi mortuus sum, ut DEO vivam, cum Christo crucifixus sum*: in quibus verbis se cum Christo mortuum & crucifixum esse asserit, nempe per communionem, vi cuius mors & crucifixio Christi Paulo ita imputatur, ac si ipse illam sustinisset, dum enim Christus pro hominibus, & singulatim etiam pro Paulo, se prædem & sponforem obtulit ad mortem, hancque pro illis sustinuit, hoc idem est, ac si illi, & singulatim Paulus, illam sustinissent, ut ipse Apostolus in 2. Epistola ad Corinthios Capite V. versu 14. loquitur, quando ait: *judicamus, quod si unus pro omnibus mortuus est, omnes igitur mortui sint*. Cum hac vero communionem mortis & crucifixionis cum Christo, porro Apostolus connectit communionem vitæ cum Christo, ut, quemadmodum Christus crucifixus & mortuus vivit; ita quoque nos cum Christo mortuo mortui, cum eodem vivente quoque vivamus, hoc enim indicat Apostolus, quando facta ad semetipsum applicatione dicit: *per legem legi mortuus & cum Christo crucifixus sum, ut DEO vivam*: & hac ratione mox in verbis nostris asserit, se vivere, quando ait: ζῶ ἢ, *Vivo autem*. Et hæc de *connexionem*.

§. 4. Quid vero sibi velit illud ζῶ, *vivo*, quidque hæc *vita*, hoc vivere denotet, porro, indicandum est. Et quidem quod Apostolus in loco nostro simpliciter asserit: ζῶ, *vivo*, idem

idem in verbis præcedentibus cum additamento expressit: *ὡς
 θεῷ ζῆσω, ut DEO vivam.* DEO autem vivere, est vitæ quæ ex
 DEO est, quæ vera coram DEO vita est, quæ DEO placet, par-
 ticipem esse, qua vita Christus vivit DEO, & nos etiam cum
 Christo, & per Christum DEO vivere debemus, juxta Apосто-
 li declarationem in Epistola ad Romanos Capite VI. v. 10. & 11.
*quod Christus mortuus est, peccato mortuus est; quod vero vivit, vivit
 DEO.* Sic etiam vos arbitramini vos ipsos semel mortuos quidem esse
 peccato, viventes autem DEO, per Jesum Christum Dominum nostrum.
 Vivit autem Christus DEO Patri suo, vita tali quæ Ei summe
 placet, ut verissime dicat: *Hic Filius meus dilectus est, in quo com-
 placui.* Similiter & Paulus, qui DEO se vivere asserit, ea vita
 vivit, quæ DEO suo optime placet, isque in eo, tanquam in fi-
 lio dilecto vere paternum habeat beneplacitum. Est enim hæc
 vita quæ DEO vivitur, vita secundum DEI voluntatem & be-
 neplacitum eidemque congrua prorsus. Hinc etiam id quod
 Paulus in nostro loco appellat, *DEO vivere*, Scriptura sacra alibi
 appellat: *DEI voluntati vivere*, ut ex Petri verbis apparet, quan-
 do in 1. Epistola Cap. IV. v. 1. & 2. ita loquitur: *Quia itaque
 Christus passus est pro nobis carne, etiam vos eadem cogitatione arma-
 mini, quia qui patitur carne abstinetur à peccato. Ut non amplius
 hominum concupiscentiis, sed voluntati DEI reliquum in carne vivamus
 tempus.* Est enim hæc vita, qua Paulus se vivere profitetur,
 Vita justitiæ veræ coram DEO, qua illi qui justificantur & veræ
 coram DEO justitiæ participes fiunt vivere dicuntur: uti enim
 peccatis & injustitia coram DEO mortui sumus, Eph. II. v. 1.
 ita justitia vera coram DEO per DEI gratiam vivificamur, uti
 Apostolus in Epistola ad Galatas Cap. III. v. 11. testatur, quan-
 do ait: *justus ex fide vivit.* Et in eodem Capite v. 21. vitam &
 justitiam ita arcte inter se connectit, ut ideo justitiam ex lege
 esse neget, quia vita non est ex lege, lexque neminem vivificare
 possit, ita enim diserte loquitur: *si lex data esset, quæ posset vivifi-
 care, revera ex lege esset justitia.* Proinde, quando Paulus, *ὡς, vi-
 vo*, inquit, tum se vita veræ coram DEO justitiæ vivere asserit.
 Unde recte Estius ad verba nostra scribit: *Sensus hujus loci est:
 per Baptismum Christo commortuus vivo nunc per veram justitiam.*

§. 5. In hac autem vita duo diligenter distinguenda sunt; nempe, *primo ipsa vivificatio*, qua ex mortuo fit vivus, & ex injusto justus. *Secundo, vivificati operatio*, qua nempe vivificatus actiones & opera vivente dignos edit. Illa vitam constituit eandemque nobis communicat, hæc vero vitæ in nobis constitutæ effectus est, qui tanquam fructus è radice viva enascitur. Quemadmodum itaque radicem vivam cum fructibus inde natis confundere imperitum plane, ita quoque ipsam vitam spiritualem qua vivificamur & justificamur coram DEO, cum fructibus bonorum operum inde productis permiscere nefas est. Vivificamur & justificamur divina gratia, quando autem vivificati & justificati sumus, deinceps ut justii & vivi ambulamus & operamur: & hæc opera sacra Scriptura propterea fructus Spiritus Sancti, utpote nos vivificantis, appellat, in Epist. ad Galat. Cap. V. v. 22. Et ideo vivificamur ut deinceps fructus, non injustitiæ & peccati, sed justitiæ & vitæ proferamus, *ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ, ut fructum feramus DEO*, quemadmodum Paulus in Epistola ad Romanos Capite VII. v. 4. loquitur. Quod ipsum etiam Capite præcedente VI. v. 11. & seq. Romanis suis inculcavit his verbis: *Vos arbitramini vos ipsos semel mortuos quidem esse peccato, viventes autem DEO per Jesum Christum Dominum nostrum. Ne igitur regnato peccatum in mortuo vestro corpore, ut obediatis illi in concupiscentiis illius. Neque sistite membra vestra instrumenta injustitiæ peccato: sed sistite vos ipsos DEO, tanquam ex mortuis viventes, & membra vestra tanquam instrumenta justitiæ DEO.*

§. 6. Observamus, *Tertio*, etiam aliquid ad ipsam Assertionem, quæ plana & aperta est, non perplexa & ambigua, certa, non dubia, ait enim: *ζῶ ἢ, Vivo autem.* Subjectum hujus assertionis & vitæ spiritualis Apostolus est, homo renatus & DEI gratia vivificatus, qui de seipso profitetur: *ζῶ, vivo.* Notandum autem est, quod hæc assertio non fit ita accipienda, quasi esset assertio Pauli solius de se solo; sed sciendum est, Paulum, vitæ spiritualis subjectum, se aliis renatis & vivificatis tanquam exemplum proponere, quod ipsi quoque imitari debeant, ita ut, quemadmodum ipse certa asseveratione de se statuit: *ζῶ, vivo;*
ita

ita quoque illi idem pari asseveratione de se statuere atque existimare debeant, ad hoc ipsum enim Romanos suos hortatur, quando Capite VI. v. 11. scribit: *Sic etiam vos, arbitramini vos ipsos semel mortuos quidem esse peccato, viventes autem DEO per Jesum Christum, Dominum nostrum.* Quod vero assertio illa certa, & ex certa asseverantis Apostoli scientia, qua scivit se vitæ spiritualis participem esse, profecta sit, partim ipsa phrasus docet: *ζω, vivo,* partim etiam contextus demonstrat, quippe qui Apostolum ex certa scientia & plenaria animi persuasione loqui ostendit: Idem enim qui nunc ait, *vivo, &, vivit in me Christus, &, vivo in fide Filij DEI;* antea v. 16. dixit: *Scientes autem quod non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi, & nos in Christo Jesu credimus &c.* ut ostenderet se ex certa scientia & ex plena animi persuasione hoc dicere quod dicit. Hinc etiam Johannes in 1. Epist. Capite III. v. 14. *Nos scimus, inquit, quod transiverimus ex morte in vitam &c.* Quare si tandem summam assertionis Apostolicæ, *ζω ζ, vivo autem,* brevi quadam paraphrasi proponere debemus, illud hac ratione fieri posse censemus. Ego Paulus, me enim ipsum aliis in exemplum propono, cum Christo, qui pro me mortuus est & crucifixus, sacra quadam communione & ipse mortuus & crucifixus sum, non eo fine, ut in morte manerem, sed ut cum Christo revivente, viverem & ipse. Ex certa autem scientia assevero, & dico, *Vivo,* illiusque vitæ & justitiæ quæ in Christo est, quæ DEO placet, quaque ego coram DEO justus & acceptus sum revera participes sum. Hæc de priori loci nostri parte, Pauli nempe assertionem, qua is se vivere spirituales vitam profitetur.

§. 7. Pergimus itaque ad sequentia verba, quæ hujus assertionis uberiores declarationem tradunt, quæ declaratio I. originem & constitutionem hujus vitæ, quâ se Paulus vivere asserit, indicat, & quidem partim negative, in istis verbis: *non amplius ego,* partim positive, in his: *sed vivit in me Christus.* Manifestum est quod Apostolus oppositionem faciat, inter Christum, & inter seipsum, eamque talem, qua vitam, de qua antea dixit: *Vivo:* non sibi, sed, unice Christo adscribit, id enim verba volunt: *Vivo, non ego, sed Christus vivit in me.* Hanc oppositionem B. Lutherus

Lutherus

therus in aureo in Epistolam ad Galatas Commentario accurate observat, eamque diligenter tenendam esse inculcat, quando ad verba nostra: Vivo autem, jam non ego, sed vivit in me Christus: ita differit: *Quod dicit vivo autem, sonat personaliter, quasi Paulus loquatur de sua persona. Ideo mox corrigit, dicens, jam non ego, hoc est, non ego jam in mea persona vivo, sed Christus in me vivit. Persona quidem vivit, sed non in se aut pro sua persona. Sed quis est ille, Ego, de quo dicit, jam non ego? is Ego est qui legem habet, & operari debet, quiq; est persona quaedam segregata à Christo. illum, Ego, Paulus rejicit, quia, Ego, ut distincta persona à Christo pertinet ad mortem & infernum. Ideo inquit, jam non ego, sed Christus in me vivit.* Hæc B. Lutherus. De sensu autem phrasidis: *jam non ego, & quem illa respectum involvat, Interpretes disquirunt. Alij ad Paulum referunt, consideratum secundum illum statum in quo sub lege Mosaica, utpote Judæus, adhuc vivebat, & ex lege vitam & justitiam erronea opinione sperabat, Christum vero Ejusque Evangelium persequabatur. Ita B. Hieronymus in Comment. ad verba nostra sentit, quando hæc annotat: non vivit ille, qui quondam vivebat in lege, quippe qui persequabatur ecclesiam.* Idem innuit etiam B. Chrysostomus. Estius in Commentario duas expositiones affert & priorem quidem his verbis: *vivo, inquam, non ego; id est, non verus ille homo qualis eram.* Quæ interpretatio ex Glossa interlineari desumpta est, quæ ad verba nostra: *non ego:* annotat: *id est, Verus homo.* Et hæc interpretatio vera quidem est, quia Paulus, Christianus, non amplius vixit illam vitam, quam vixit judæus, cum adhuc esset sub lege: interim tamen non est sufficiens, nec sensum exhaurit. Alii itaque ista negatione: *Vivo, jam non ego:* Paulum vitæ spiritualis originem sibi denegare, & ad Christum referre statuunt: quo tendit sententia posterior quam Estius antea nominatus adducit, his verbis: *vivo, non ego: Hoc est, quod jam vivo vita justitiæ, ex me ipso non habeo; sed vivit in me Christus, id est, Christus qui à morte resurrexit ad vitam, mihi totius vitæ meæ spiritualis, hoc est, omnis justitiæ meæ auctor est; totum quod vivo illi debeo, qui in me vivit, & efficax est per gratiam suam.* Quod vero idem paulo post addit: *Igitur ex hoc loco discimus uti bene Sasboldus annotat,*

opera

opera justorum non tam ipsorum esse, quam Spiritus Christi mentes eorum inhabitantis. Unde nec mirum quod digna sint vita aeterna. Id nequaquam admittimus, profectum enim est ex erronea ista hypothese, quæ statuit, Opera renatorum in gratia & charitate facta, ipsam justitiam & vitam spiritualem constituere, hancque in illis formaliter consistere: de qua infra plura dicemus. Illud interim concedimus, recte ab Estio dici, Paulum ista sua negatione: vivo, non ego, sed Christus vivit in me, originem justitiæ & spiritualis vitæ sibi derogare & in Christum transferre, ut mens ejus sit: quod jam vivo vita justitiæ, ex me ipso non habeo, sed Christus omnis justitiæ meæ auctor est, & totum quod vivo illi debeo. Cæterum quia modo dicta erronea hypothesis sub Estii expositione latet, ideoque hæc quæ dicta sunt, ad plenarium loci nostri sensum nondum sufficiunt. Hinc alii Pauli etiam regenerati personam intelligunt, cum propriis suis operibus, cum propria sua justitia, statuuntque illum sibi suisque viribus atque operibus non tantum originem, sed etiam constitutionem vitæ spiritualis & justitiæ derogare, eamque Christo unice adscribere. Glossa interlinearis præter expositionem antea allatam, aliam, ad hunc imprimis sensum tendentem, adjungit, quando ad verba nostra: Vivo, jam non ego, sed vivit in me Christus: hæc annotat: Non est in me justitia mea, sed DEI. adeoque putat Paulum, qui dixit: Vivo: addita illa negatione: non ego: propriam suam justitiam, quasi nempe nunc illa coram DEO vivat, excludere, eidemque rationem veræ vitæ, quæ coram DEO valet, denegare. Quod etiam verum est: quemadmodum enim propria & inhærente justitia renati non sunt justii coram DEO ejusque judicio: ita etiam propria illa & inhærente justitia non vivunt, sed vivunt vita & justitia Christi coram DEO: bona enim opera in quibus ambulant, non ad vitæ spiritualis formam, sed ad ejus effectus & operationes pertinet. Hinc recte B. Lutherus in Commentario ad verba nostra scribit: Sic Paulus conatur nos prorsus abstrahere ab inspectione nostri, legis & operum, & in ipsum Christum & fidem Christi transplantare, ut nihil plane spectemus in ratione justificandi quam Gratiam, & eam longissime separemus à lege & operibus, quæ procul hic abesse debent.

B

§. 8.

§. 8. Sicut vero Paulus hoc modo vitam spiritualem veramque coram DEO justitiam, ejusque originem, propriamque ejus rationem & constitutionem sibi ipsi, suae personae, suisque propriis operibus denegat; vi verborum: *Vivo autem, non jam ego*; ita illam unice in Christum transfert, vi verborum sequentium: *sed vivit in me Christus*. Christus enim vitae spiritualis & justitiae nostrae Auctor est, qui merito suo infinito justitiam vitamque nobis restituit, qua etiam speciali ratione vita nostra Christo in Scripturis adscribitur, (in quibus alias etiam DEUS Pater nos vivificasse dicitur, in Epistola ad Ephes. Cap. II. v. 4. sqq. & Spiritus Sanctus quoque Joh. III, 5. Rom. VIII, 11.) Ille namque morte sua *mortem destruxit, vitamque & incorruptionem in lucem produxit per Evangelium*, ut Apostolus in 2. Ep. ad Timoth. Cap. I. v. 10. testatur. Idem etiam *vita nostra, & justitia nostra* dicitur, quia ipsius justitia justus, & ipsius vita vivi sumus, & ipse vivit in nobis, juxta Pauli effatum, *vivit in me Christus*. Phrasis haec, *primo*, hoc involvit, quod Christus, justitiae & vitae Auctor & Largitor, *sit in nobis*, sive, ut Apostolus in Epistola ad Ephes. Cap. III. v. 17. loquitur, *habitet in nobis*: hinc etiam in Epistola ad Galatas Cap. III. v. 27. ait: baptizatos & regenitos *Christum induisse*. Ita vero Christus est in credentibus, ut intime cum iis sit unitus, ut seipsum & secum justitiam vitamque suam illis largiatur & communicet, adeo ut illi, Christi vita, per gratiam ipsis donata vivant, ipsorumque & Christi una sit vita, qua illi in Christo, & Christus in illis vivit, per intimam utrorumque unionem & communionem. Et hoc vult Apostolus quando dicit: *Vivit in me Christus*. Praeclare B. Lutherus in Commentario suo haec ita illustrat. *Christus in me vivit, is est mea forma, ornans fidem meam, ut color vel lux parietem ornat. (Sic crasse res illa exponenda est, non enim possumus spiritualiter comprehendere, tam proxime & intime Christum haerere & manere in nobis quam lux vel albedo in pariete haeret) Christus ergo, inquit, sic inherens & conglutinatus mihi, & manens in me, hanc vitam, quam ago, vivit in me, imo vita, qua sic vivo, est Christus ipse. Itaque Christus & ego jam unum in hac parte sumus. Et post aliqua interjecta. Quantum attinet ad justificationem, oportet Christum & me esse conjunctissimos,*

ut

ut ipse in me vivat, & ego in illo. (Mirabilis est hæc loquendi ratio) Quia vero in me vivit, ideo quicquid in me est gratia, justitia, vita, pax, salutis, est ipsius Christi, & tamen illud ipsum meum est, per conglutinationem & inhesionem, quæ est per fidem, per quam efficiuntur Christus & ego, quasi unum corpus in spiritu.

§. 9. Res utique mirabilis & supra rationis nostræ captum posita est, Christum in nobis & nos in Christo, & nos sic vita, non nostra, sed aliena vivere. Sed ne hoc cuiquam falsum vel incredibile videatur, in verbis immediate sequentibus id magis exponit, declaratque, quomodo non ipse, sed Christus in ipso vivat, quando ait: ὁ ἵ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστι ζῶ τῆ Ἐ υἱοῦ Θεοῦ. Quod vero nunc vivo in carne, in fide vivo quæ est in Filium DEI. Hic partim tempus indicat, in quo vitam illam spiritua-lem, qua Christus in ipso vivit, ducit: partim etiam medium sive organon exprimit, per quod Christus in ipso habitat, vivitque, & vitam spiritua-lem ei largitur. De tempore prius dicemus, verbisque illud indicantibus: quod vero nunc vivo in carne. Particula νῦν, nunc, tempus illud præsens indicat, in quo Paulus hæc ipsa scripsit, & non tantum homo renatus, sed magnus insuper Christi Apostolus fuit, multis bonis operibus ornatus, & laboribus egregiis pro Christi gloria exantlatis in-actus. Porro, tempus hoc, est tempus præsentis seculi, quo Paulus in hac carne vivit. Observant hic Interpretes communiter, aliud esse, vivere in carne, &, vivere secundum carnem: hoc enim idem est, ac, vivere secundum carnis concupiscentias, iisque servire, & opera carnis peragere, à qua vita secundum carnem Paulus auditores suos passim dehortatur, tanquam veræ vitæ qua DEO vivitur penitus opposita, & potius mortis quam vitæ nomine digna, eo quod isti qui ita vivunt, & opera carnis committunt in peccatis suis spiritualiter mortui sunt, juxta effatum ejus Ephes. II, 1. Hinc etiam illorum, qui DEO vivunt, quique Christi & cum Christo veræ vitæ participes redditi sunt, officium in eo consistit, ut non secundum carnis concupiscentias vivant; sed illas potius mortificent, neque in se dominari patiantur, ut Apostolus in Epistola ad Romanos Capite VI. v. 11. 12. 13. & Cap. IIX.

Ψ. 11. 12. 13. graviter admonet. Hæc itaque significatio phra-
 sis: *secundum carnem vivere*, in Paulum in quo Christus vivit, &
 ad verba ejus, quando ait: *quod nunc vivo in carne*, minime qua-
 drat: quippe qui non dicit, *secundum carnem*, sed, *in carne vivo*.
 Quanquam, porro, & hæc phrasia: *in carne esse*: in Scriptura
 sacra in malam partem accipitur, de iis nempe, qui ita in carne
 sunt, ut secundum illam quoque sentiant vivantque, qua de
 causa de talibus Apostolus in Epist. ad Rom. Cap. VIII. Ψ. 8.
 inquit: *qui vero in carne sunt, DEO placere non possunt. Vos vero,*
de renatis jam loquitur & vita spirituali donatis, non estis in car-
ne, sed in Spiritu, siquidem Spiritus DEI habitat in vobis. Quare nec
 hoc modo Paulus in carne est, licet dicat: *quod nunc vivo in carne*:
 verum in carne vivere ut porro Interpretes observant, hoc loco
 idem est, ac, vitam animale[m] vivere, quod illorum est, qui in hac
 carne, in hoc corpore mortali constituti vitam naturalem de-
 gunt, & cum aliis in hujus vitæ societate versantur, qua ratione
 B. Lutherus phrasin hanc exponit in Commentario hujus loci,
 aliique plures: & Apostolus quoque ipse in Epistola ad Philip-
 penles Cap. I. Ψ. 22. & seq. ubi *non vivere in carne*, opponit *morci &*
dissolutioni, aitque, licet cupiat mori & dissolvi & esse cum Chri-
 sto, magis tamen necessarium esse, vivere in carne, sive, perma-
 nere in carne, & diutius superesse, idque propter insignem fru-
 ctum, quem auditoribus suis labore & ministerio suo amplius
 exhibere possit. Tò *in carne*, ergo, non est norma & conditio vi-
 tæ spiritualis, de qua Paulus dixit: *Vivo, &, Christus vivit in me*:
 sed est conditio subjecti, Pauli, qui quidem in carne, in hoc mor-
 tali corpore versatur, & vitam animale[m] vivit, simul tamen me-
 lioris adhuc vitæ, quæ Christus est, particeps est: ut commodissi-
 me verborum: *quod nunc vivo in carne*: sensus ita exprimi possit:
 quod ego in carne & corpore hoc constitutus, nihilominus vivo
 DEO, hoc vivo in fide Filii DEI.

§. 10. Cæterum hæc phrasia: *quod nunc vivo in carne*:
 ulterius quid innuere videtur: rationem nempe & declaratio-
 nem ejus, quod Paulus antea dixerat: *Vivo autem, non jam ego*.
 Si enim Apostoli verba inter se conferantur, illa intimo nexu
 inter

inter se conjuncta esse, suavissimaque harmonia semet invicem interpretari apparebit. Priora itaque Pauli verba: *Vivo autem, non jam ego.* & hæc sequentia: *quod vero nunc vivo in carne:* semet invicem respiciunt & declarant. Et posteriora ejusdem verba: *sed vivit in me Christus:* atque hæc sequentia: *Vivo in fide Filij DEI qui me dilexit & tradidit seipsum pro me:* etiam semet invicem declarant: Et quidem ut de priori verborum collatione nunc dicamus, putamus Paulum istius asserti: *Vivo, non ego:* rationem & declarationem suppeditare verbis hisce sequentibus: *quod nunc vivo in carne:* hoc modo: Ego non vivo, & vita qua DEO vivo non est mea, Vivo enim & sum adhuc in carne, & quidem in illa carne, in qua adhuc peccatum habitat, propter quod, caro mea & corpus meum in quo in statu præsentis sæculi constitutus sum, corpus non vitæ, sed corpus mortis est, cum quo mihi, per gratiam Christi in me habitantis, quotidie duro molestoque certamine colluctandum est, quod etiam me impedit, ut bonum quod volo non plane perficiam, sed mihi potius bonum agere volenti, malum adjaceat surrepatque, qua de causa etiam de me ipso, in illa carnis imperfectione constituto & morti adhuc permixto, lamentabilem illam querelam instituere necessum habeo, quam alibi, Rom. VII. Cap. v. 18. & seq. emisit: *Scio quod in me hoc est in carne mea non habitat bonum. nam velle adjacet mihi, perficere autem bonum non invenio. Non enim quod volo bonum hoc facio, sed quod nolo malum hoc ago. Si autem quod nolo illud facio, jam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum &c. Infelix ego homo quis me liberabit à corpore mortis hujus.* Ecce! quando Paulus de se ipso, regenito licet, in præsentis tamen sæculo adhuc in carne constituto loquitur, non sane sibi ipsi vitam spiritualem tribuit, deque illa gloriatur, dicens: *Vivo ego!* Sed mortem potius suam deplorat, exclamatque: *infelix ego homo, quis me liberabit à corpore mortis hujus.* Hæc causa est quod dicat: *Vivo, non autem ego.*

§. 11. Ad eandem phrasin: *Quod vero nunc vivo in carne:* pœro aliquid adhuc annotandum est. Illa, ut supra diximus, *tempus* denotat, in quo Paulus se vitam spiritualem agere profiteretur, in qua Christus in ipso, & ipse in Christo per fidem vivit.

Hoc vero tempus non tantum conversionis & vivificationis initium denotat, quasi nempe fides in Christum vitæ & justitiæ initium tantummodo fecerit in Paulo, absit. Sed tempus hoc quo Paulus se *in fide Filij DEI vivere* asserit, vitæ & justitiæ initium & progressum usque ad mortem, adeoque totum vitæ Paulinæ curriculum continet. Ait enim: *Quod vero nunc vivo in carne, vivo in fide Filij DEI.* Universaliter de tota vitæ suæ serie loquitur, ὃ ἔ νῦν, *quod nunc*, in præsentī hoc seculo vivo. Illud νῦν, *nunc*, non initium tantum justificationis & conversionis Pauli denotat, amplissimos enim progressus in vitæ Christianæ curriculo fecerat cum ista scriberet, quemadmodum extemporis ratione ab ipsomet Capite II. v. 1. indicata constat, ubi anni post conversionem suam decimi quarti mentionem facit, & sic aperte docet, quod, quemadmodum ante hos quatuordecim annos in fide in Christum justitiæ & vitæ Christianæ initium fecerit; ita quoque per istos quatuordecim annos hucusque in eadem fide vivere perrexit, & vivat adhuc illo ipso momento in fide Filii DEI. Imo per reliquum etiam vitæ suæ tempus usque ad beatam suam ἀνάλυσιν vixit, seque vitam & justitiam coram DEO habere docuit in eadem fide Filii DEI: ait enim: *quod nunc vivo in carne, in fide vivo Filij DEI.* Quamdiu ergo in hac carne erat, spiritusque hos regebat artus, non alia ratione se DEO vivere, & veræ vitæ justitiæque participem esse statuit, quam in fide Filii DEI.

§. 12. Cæterum de hac Fide, porro, dicendum erit ex professo ad sequentia Apostoli verba: *in fide vivo, quæ est in Filium DEI, qui dilexit me & tradidit seipsum pro me.* Antea observavimus, hæc verba expositionem continere præcedentium, in quibus Apostolus dixit: *Vivit in me Christus.* Potuisset enim aliquis cogitare: quid ais, Paule, *Vivit in me Christus.* Quomodo, & qua ratione Christus fit tuus, & Christi vita tua vita, ut dicere possis: *Vivit in me Christus?* Hoc itaque jam declarat Apostolus, & docet, Fidem esse hoc medium sive organon, quo Christus fiat suus Christus, & vita justitiæque Christi sua vita & justitia, ut inde dicere possit: *Vivit in me Christus.* Hæc enim Fides Christum apprehendit, cum omni sua gratia, qua Ipse se

in

in Verbo suæ promissionis nobis proponit & exhibet, eundem-
que arcte tenet. DEUS quoque hoc medium ordinavit, ut
per illud seipsum nobis communicare, sanctaque societate se
nobiscum unire velit, aperta enim Apostoli verba sunt in Epi-
stola ad Ephesios Cap. III. v. 17. in quibus asserit: *Christum habi-
tare per fidem in cordibus nostris.* Hinc etiam idem in 2. Epist. ad
Corinthios Capite XIII. v. 5. auditores suos hortatur, ut seipsum
explorent, *num in fide sint, & num Christus JEsus in ipsis sit.* Per
eandem fidem etiam Spiritus Sanctus nobis datur, qui nos vivi-
ficat & in cordibus nostris tanquam in templis suis habitat, uti
Paulus testatur in Epistola ad Galatas Cap. III. v. 2. & 14. & in
1. Ep. ad Corinth. Cap. III. v. 16. & Cap. VI. v. 19. Quando
vero Christus & Spiritus Christi per fidem se nobiscum unit, se-
que nobis communicat, tum una gratiam suam vitam & justi-
tiam nobis communicat. Et quemadmodum per animæ cum
corpore Unionem & communionem corpus vitam naturalem
accipit vivitque: ita etiam per Christi, qui vita nostra est, unio-
nem & communionem nobiscum, quæ fide fit, nos vitam spiri-
tualem accipimus, & hac ratione vivimus in fide Filii DEI, &
Christus vivit in nobis, id quod Paulus etiam suo exemplo do-
cet, quando in verbis nostris asserit: *Christus vivit in me:* ite-
rumque, *Vivo in fide Filij DEI:* quarum phrasium collatio suavissi-
ma est, docet enim Paulum ita de vita spirituali sentire & secum
statuere: Si ego vera fide Filium DEI, qui me dilexit & tradidit
seipsum pro me, apprehendo, tum vivo in hac fide Filii DEI, &
veræ vitæ justitiæque particeps fio; & Christus quoque vivit
in me. Et vice versa: Si Christus in me vivere & seipsum, Vi-
tamque & justitiam mihi communicare debet, tum ego vera fide
Filium DEI, qui me dilexit & tradidit seipsum pro me firmiter
apprehendere arcteque tenere debeo. Sic itaque manet Fides
in Christum illud medium & instrumentum, quo Christum, &
cum ipso vitam & justitiam accipimus, & ad finem usque con-
servamus.

§. 13. Supra annotavimus, Paulum hoc tempore, quo
hæc scripsit, in vita Christiana insignes progressus fecisse, &
charitate aliisque virtutibus & bonis operibus ex nova obedi-
entia

entia secundum DEI Legem præstitis divitem fuisse, sed illud hic non observamus, quamcunque etiam diligentiam adhibemus, eum in illis suis virtutibus & propriæ justitiæ operibus vitæ & justitiæ formam, propriamque rationem collocasse. Hoc vero planissime deprehendimus, Eum, illis omissis, vitæ spiritualis & justitiæ veram rationem in eo constituere, quod Christus per fidem in nobis, nosque per fidem in Christo vivamus. Quin alibi etiam, quando de vera coram DEO justitia vitæque agit, propriæ justitiæ opera secundum legem DEI præstita inde manifeste excludit, nullamque aliam vitam & justitiam coram DEO valentem agnoscit, quam illam quæ *ex fide & in fide Jesu Christi* est: ita enim disertis verbis hac de re mentem suam declarat in Epistola ad Philippenses Cap. III. v. 9. *ut inveniar in illo (Christo) non habens meam justitiam quæ ex lege est, sed illam quæ ex fide Jesu Christi est, quæ ex DEO est justitia in fide.* En! hic Apostolus expresse de se ipso testatur & inquit: *Ut in Christo inveniar, &* quod perinde est, ut Christus inveniat in me: ut ego in Christo vivam, & Christus vivat in me, ad hoc non habeo nec affero meam justitiam quæ ex lege est, measque virtutes, sed illam quæ ex fide & in fide Jesu Christi est &c. per hanc ego invenior in Christo & vivo in Christo, & Christus invenitur habitatque in me, & vivit in me.

§. 14. Hæc quidem fides, de qua Apostolus dicit, *Vivo in fide Filij DEI*, nequaquam mortua est, sed viva, & novam obedientiam & bona opera & charitatem DEI & proximi operatur, ut etiam Apostolus in Ep. ad Gal. Cap. V. v. 6. testatur, quando ait: *fides per charitatem operatur.* Nam licet illi qui in fide Filij DEI vivunt, adhuc in carne sint, quam secum circumferunt, non tamen secundum carnem, sed secundum spiritum in nova obedientia ambulant, ut supra indicavimus. Interim tamen illa novæ obedientiæ & charitatis opera secundum divinam legem præstita, ipsam vitam spiritualem justitiamque non constituunt, sed ex vita & justitia à Christo per fidem nobis communicata consequuntur, ejusque fructus sunt. Quemadmodum autem fructus radicem non constituunt, neque vitam ei conciliant; ita quoque charitas, aliæque nostræ virtutes & bona opera

opera

opera ex fide in Jesum Christum procedentia, utpote vitæ & justitiæ fructus, eandem non constituunt, nec vitam ei addunt, sed ipsa potius ex fide & per fidem ex Christo vitalem pulchritudinem trahunt, qua ut boni fructus DEO placent, in carnis licet infirmitate facta. Id quod etiam B. Lutherus in Commentario ad locum nostrum his verbis docuit. *Infirmi &c. offenduntur cum audiunt legem & bona opera non esse facienda ad justificationem. Illis est succurrendum & exponendum, quomodo opera non justificent. Quomodo sint facienda, quomodo non facienda. Sunt autem facienda, non ut causa, sed ut fructus justitiæ. Jam justi facti debemus ea facere non econtra, ut injusti per ea reddamur justi. Arbor facit poma, non poma arborem. Fides enim hæc viva, quod porro notandum est, vitam accipit, & viva redditur à Christo quem apprehendit, id quod Apostolus suis verbis indicat, quando ait: *Christus vivit in me: & Vivo in fide Filij DEI.* Dum enim Christus per fidem vitam nobis communicat, nosque vivos facit, eo ipso etiam fidei nostræ vitam communicat, eamque vivam facit, & nos per fidem vitam spiritualem ex Christo trahimus. Quo pertinet suavissima comparatio Christi Joh. Capite XV. in qua per fidem Christo tanquam Viti nos inseri, & hac ratione vitæ participes reddi docet, eum in finem, ut postea bonos fructus producamus. Et quidem quo firmitus Christum, vitam nostram, fides nostra apprehendit, eo vivacior est, eoque magis Christum & cum eo vitam spiritualem sibi applicat. Christus enim fidei vivæ & veræ proprium objectum est, apprehensio Christi & applicatio præcipuus ejus actus est, ut porro indicabimus.*

§. 15. Et quidem *Objectum Fidei* est Christus, *Filius DEI*, qui dilexit nos, & tradidit seipsum pro nobis, idque aperte Paulus docet quando ait: *ἐν πίστι ἡ τῆς ἑ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.* in quibus verbis duplex articulus *τῆς τῆς* singularem emphasin habet, ostenditque, illam fidem intelligi, quæ in Filium DEI directæ est, eundemque apprehendit tanquam Objectum suum, unde etiam Versio Schmidiana emphasin Græci sermonis præterire noluit, sed ita expressit: *in fide vivo quæ est in Filium DEI.* Notanter

C

autem

autem nominat, *Filium DEI*: ut nempe indicet Objecti hujus summam eminentiam, & fundamenti quo fides nostra nititur infallibilem certitudinem, quippe quæ non hominis nudi auctoritate, sed DEI æterna veritate nititur, Hic enim Filius DEI & ipse *verus DEUS est & vita æterna*, ut Johannes in 1. Epist. Cap. V. v. 20. testatur. Ratio autem sub qua Fides in hoc Objectum Filium DEI fertur, hæc est, quod ille *nos dilexit, & tradidit seipsum pro nobis*. Filius DEI dilexit nos, & tradidit seipsum pro nobis, qui miseri peccatores & in peccatis nostris mortui & æternæ damnationis rei eramus. Scriptura sacra nos hostes DEI appellat, quapropter non amore, sed odio digni eramus, hoc tamen non obstante Filius DEI nos dilexit, & quidem ita dilexit, ut seipsum traderet pro nobis, traderet autem in mortem & quidem in mortem crucis, id est, acerbissimam & ignominiosissimam. Id quod imensi & prorsus ineffabilis amoris argumentum est, quo aliud majus dari nobis non potuisset, uti Christus ipse nobis indicat Johannis Cap. XV. v. 13. quando ait: *Majorem hæc charitatem nemo habet, quam ut quis ponat animam suam pro amicis suis*. Sed hæc charitate quæ inter homines summa est, & qua amicus animam ponit pro amico, Christus majorem nobis exhibuit, quippe qui animam pro nobis posuit cum non amici, sed inimici & peccatores eramus. Hinc etiam Apostolus in Epist. ad Rom. Cap. V. v. 8. *Commendat*, ait, *suam charitatem DEUS erga nos, quod quum adhuc essemus peccatores, Christus pro nobis mortuus sit*. Cum hoc vero amore Filii DEI erga nos etiam DEI Patris amor conjunctus est, Ille enim tradidit Filium suum dilectum & unigenitum pro nobis, & Filius ex voluntate Patris tradidit seipsum, ut omnis qui credit in Eum justitiam habeat vitamque æternam, Joh. III, 16. Immensa itaque hæc charitate sua Filius DEI nos ad se invitat, utque seipsum plena animi fiducia amplectamur allicit, & quis est, quando ineffabilem hunc Divinæ charitatis affectum ex verbo DEI audit & sincera mente perpendit, qui non Filium DEI, amorem suum, omnibus animi viribus amplectatur, omnemque vitæ & salutis suæ spem atque fiduciam in eo collocet, Eumque ita apprehendat & tam arcte fide sua teneat, ut in æternum Illum non deserat, dicatque cum

Apostolo

Apostolo: *Ego vivo, imo morior etiam, in fide Filij DEI, qui dilexit me, & tradidit seipsum pro me.* Omnia equidem quæ in sacris literis scripta sunt, fides nostra credit, & illa generale fidei objectum constituunt; sed speciale illud objectum quod fides iustifica & vivifica apprehendit, & in quod iustitiæ, vitæ, æternæque salutis fiduciam collocamus, Christus est, *Filius DEI, qui dilexit nos, & tradidit seipsum pro nobis.* Dilexit autem Filius DEI non aliquos tantum, sed omnes in universum, & tradidit seipsum in mortem non pro aliquibus tantum, sed pro omnibus & singulis, uti Paulus in 2. Epist. ad Corinth. Cap. V. v. 10. 14. 15. testatur, quando ait: *omnes manifestari oportet coram tribunali Christi: & deinceps de his omnibus & singulis qui coram tribunali Christi manifestandi sunt subjungit: judicamus, quod si unus (Christus) pro omnibus mortuus est, omnes mortui sint. Et Ipse pro omnibus mortuus est, ut qui vivunt, non amplius sibi ipsis vivant, sed Ei qui pro omnibus mortuus est, & resuscitatus.*

§. 16. Et hæc universalis Christi Dilectio ideo notanda & firmiter tenenda est, quia fundamentum est specialis illius applicationis, qua, unusquisque credentium, Christum Eiusque Meritum & per illud vitam iustitiamque sibi singulariter appropriare debet, tradidit enim Christus seipsum in mortem, ut pro peccatis nostris satisfaceret eademque è medio tolleret, resurrexitque propter nostram iustitiam vitamque, ut illam repararet, restituit etiam illam, Paulo teste in 2. Tim. I, 10. quando ait: *Christus morte sua mortem destruxit, & vitam & incorruptionem in lucem produxit per Evangelium.* Hoc vero commune Servatoris nostri beneficium Fides credentium ita apprehendit, ut unusquisque illud sibi sic appropriet, ac si pro ipso in singulari Christus mortuus fuisset, ipsumque ineffabili illa charitate sua in singulari dilexisset. Et hæc est *Fiducia* illa *applicans*, quæ Fidei iustificæ & vivificæ præcipuus actus est, id quod Apostolus noster in verbis suis aperte docet, quando facta speciali applicatione ad se ipsum ait: *vivo in fide filij DEI, qui me dilexit & tradidit semetipsum pro me.* Hinc recte B. Lutherus in Commentario ait: *Hæ voces: qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me: plenissima fidei sunt, & qui hoc breve pronomen (Me) ista fide dicere & applicare*

sibi posset, qua Paulus, is etiam futurus esset optimus disputator, una cum Paulo contra legem. &c. Per illam traditionem Filij DEI in mortem respiro, & eam applico mihi, istaq; applicatio est vera vis fidei. Eandem specialem appropriationem in verbis Apostoli contentam notavit etiam B. Chrysostronus, quando in Commentar. in Cap. II. Ep. ad Galatas ad locum nostrum ita disserit: *Quid facis o Paule, dum communia proprie tibi vindicas, quaeq; pro toto terrarum orbe facta sunt, tibi facis peculiaria? Non enim dixisti, qui dilexit nos, sed qui dilexit me. Atqui Evangelista dicit: Sic dilexit DEUS mundum. Quin & tu ipse dicis: qui proprio Filio non pepercit, sed tradidit Eum pro nobis. Non igitur pro te, sed pro omnibus. Ac rursus: ut acquireret sibi populum peculiarem. Quid est igitur quod hic dicit? Cum consideraret Apostolus infirmitatem humanae naturae & ineffabilem DEI sollicitudinem, tum quibus ipsam malis liberasset, quae bona largitus esset, inflammatus illius desiderio hunc in modum loquitur. Quandoquidem & Propheta non raro DEUM communem, sibi proprium faciunt, hoc modo loquentes: DEUS, DEUS meus, ad te de luce vigilo. Praeterea vero declarat hoc quoq; par esse, ut quisq; nostrum non minus agat gratias Christo, quam si ob ipsum solum advenisset, &c.*

Porismata.

I.

Datur, DEI gratia, vita spiritualis, qua homines in peccatis suis antea mortui, DEO vivunt: renati etiam de hac vita sua spirituali & justitia ita certi sunt, ut se DEO vivere sciant, & ex certa fidei suae scientia cum Paulo dicere possint: *Vivo!*

II.

Causa Efficiens Vitae spiritualis est DEUS Trinus;
Causa Meritoria in specie est Christus, DEI Filius, qui mor-
te

te sua mortem destruxit, & Resurrectione sua vitam nobis restituit.

III.

Subjectum vitæ spiritualis est homo renatus & justificatus, quippe qui dum renascitur vivificatur, & dum justificatur à morte peccati liberatur.

IV.

Medium sive Organon per quod Christi vita nobis communicatur, est Fides in Christum, per illam quippe Christus vivit in nobis, & nos vivimus in fide Filii DEI.

V.

Fides hæc non est tantum Assensus, sed etiam notitia & imprimis Fiducia, qua credens Christi Dilectionem & Satisfactionem apprehendit & sibi peculiariter applicat cum Apostolo inquit: Christus Filius DEI *me dilexit, & tradidit seipsum pro me.*

VI.

Fides, viva redditur, vitamque accipit, non à charitate & operibus, sed à Christo ipso, vitæ Auctore, quem apprehendit, quique in fide & per fidem vivit in nobis.

VII.

Forma vitæ spiritualis non consistit in charitate nostra vel quibuscunque nostris operibus & virtutibus. Sed in participatione vitæ Christi, quæ fide fit, per quam Christus vivit in nobis.

VIII.

Finis & Effectus vitæ spiritualis est nova obedientia, charitas DEI & proximi & bona opera, quippe quæ tanquam boni fructus è viva radice enascuntur, vitam ipsam præsupponunt, eademque posteriora sunt.

IX.

IX.

Vita spiritualis, ex parte nostra, in hoc mundo est imperfecta, idque ob peccatum etiam renatis adhuc adhærens, inque carne illorum habitans.

X.

Totum vitæ spiritualis curriculum Fide transigitur, Fide inchoatur, Fide continuatur, Fide denique absolvitur, ita ut homo renatus, quod & quamdiu vivit in hac carne, vivat in Fide Filii DEI, qui eum dilexit, & tradidit seipsum pro eo.

FINIS.

Coll. diss. A. 229, misc. 16